

Počátek Thunovy akce.

Čtrnácté zasedání říšské rady jest tedy císařským rozhodnutím uzavřeno. Dokud úřední list vídeňský vlastnoručně list císařův nepřinesl, nebylo jistoty, jak ministrský předseda hrabě Thun u císaře v Ištu počítal; teprve včerejší publikací císařova nedělního nařízení dána napjatě čekajícímu politickému světu povšechná zpráva, že jest rozhodnuto — nikoli proti hraběti Thunovi! V zaslíbených kružích očekávalo, ba vědělo se, že přinese "Wiener Zeitung" dnes buď nějaké císařské nařízení v duchu Thunových plánů, anebo propuštění celého nynějšího ministerstva, neboť bylo tam známo, že jede hrabě Thun do Ištu, aby si vymohl císařské zmocnění k zahájení akce, na které se byla ministrská rada dle jeho návrhu usnesla a nikoli, aby podal panovníkovi zprávu o věcech dávno již známých a vědělo se dále také, že hrabě Thun ihned požádá za propuštění, nedojdou-li jeho návrhy definitivního císařova schválení.

Situace jest tedy aspoň na tolik vyjasněna, že se ví: hrabě Thun neodstoupí, nýbrž začíná svůj plán provádět a naděje obstrukčních stran jsou opět zmařeny. Hraběti Bylandtovi zaslány maršné gratulace ku přechodnému ministrskému předsednictví a baron Chlumecký — Němcův kandidát pro definitivní následnictví po hraběti Thunovi — uveřejnil nadarmo v karlovarském místním listu podmínky, za jakých by ochoten byl převzít úkol, uspořádati Rakousko dle německého receptu. Dnes vědí strany obstrukční i strany, jež tvořily dosud většinu poslanecké samovoly, že jim bude i nadále jednati, aneb aspoň počítati s hrabětem Thunem jakožto řídicím a plně císařovy důvěry požívajícím ministrem. Tolik se ví nepochybně a jistě.

Avšak neví se dosud určitě, jakého obsahu jsou návrhy, jež byl hrabě Thun v neděli císaři ku schválení předložil a k jakým určitým krokům — kromě uzavření 14. zasedání říšské rady — ministrský předseda panovníkem byl zmocněn. Uzavření říšské rady samo o sobě mnoho by neznalo, jak zkušenosti lonského roku ukázaly, ale ono jest začátkem zahájené akce Thunovy a tato sama jest a zůstane asi ještě nějakou dobu zastřena rouskou státního tajemství, jež má dle všeho zase jednou býti "zárukou úspěchu." Jisto je pouze, poněvadž samozřejmo, že má Thunova zamýšlená výprava dva strategické cíle: uberské vyrovnání a zhojení ústavních poměrů cisalajtských.

Co se uberské kampaně týče, oznamuje se z Pešti — a jest také docela pravdě podobno — že si vyžádal hrabě Thun na císaři zmocnění, aby směl jednat a vyrovnání s Uberskem skoncovati na základě článku 14. prosincové ústavy a že mu císař v té příčině dal zmocnění i rozkaz. Z porad, jež měl hrabě Thun minulého téhdne s uberským ministrským předsedou baronem Banfym, nabyl prý náčelně předlitavské vlády přesvědčení, že jest vyrovnání s Uberskem na základě § 14. možné. Hrabě Thun oznámil prý baronu Banfymu, že pro pokračování doba není možná provésti v Rakousku změnu ústavy tak, aby byla říšská rada dosavadní zrušena a na její místo včas svolána říšská rada zvolená dle platných dosud zemských zřízení zemskými sněmy. Kromě toho připomenul prý hrabě Thun, že jest výsledek takovýto voleb nejistý a že by mohly takovéto volby způsobiti následky, jež by vyrovnání opět zmařily. Proto vyžádal prý si v neděli opětovně, definitivního rozkazu, aby vyrovnání s Uberskem pomocí § 14. provedl a přijel do Pešti, aby to baronu Banfymu jakožto konečné císařovo rozhodnutí oznámil. Baron Banfý, kterýž byl v uberském říšském sněmu známé prohlášení učinil, že by vyrovnání s Rakouskem na základě § 14. nepřijal, podá prý následněm císařova rozhodnutí žádost za propuštění, ale přijme zase úkol sestaviti nové ministerstvo a ujednati s rakouskou vládou bez parlamentu nějaké vyrovnání, když mu to císař nařídí. To by tak byl asi obrys zamýšlené akce oproti Ubersku.

iti až po doclením vyrovnání s Uberskem na základě § 14., aneb nezávisle od něho a třeba s ním souběžně, tím méně pak se ví, pro které projekty se vláda konečně rozhodla. Jak známo, jsou od samého začátku Thunovy vlády dva základní návrhy čili projekty. Dle jednoho mají být zemské sněmy vyzvány, aby na základě platných zemských zřízení vykonaly volbu do nové říšské rady a krom toho mají být vypsaný volby v dosavadní páté kurii; dle druhého projektu má býti z panovníkovy svrchované moci oktrojován Taaffův či Steinbachův známý volební řád s rozsáhlým všeobecným hlasovacím právem, jehož předložení říšské radě mělo za následek nezapomenutelnou hanebnou éru královce. Oba projekty mají za účel, zjednotiti říšskou radu, kteráž by buď novou ústavu vypracovala, aneb trvajíc ústavu tak změnila, aby bylo dle lidského soudu a dohledu možno s ní vládnouti.

Jak praveno, není dosud známo, pro který z těchto projektů se vláda rozhodla aneb sestrojila-li plán nový. Mnozí soudí, když už se oktrojovat musí, aby se oktrojovala hned celá nová ústava, jako oktrojována byla Schmerlingova ústava únorová a aby nová ústava pak ústavodárnému říšskému sněmu ku schválení předložena byla, jak se roku 1861 státi mělo, ale nestalo. V tom ohledu bude tedy asi ještě nějaký čas nejasno.

Nepochybně je prozatím, že budou německé strany v každém případě prováděti pekelný povyk, dokud vážně a opravdově nepoví, že je s jejich furiantskými, šlechetnými požadavky konec, dokud jim nadobro nebude vzata na děje na opětně zavedení německé hegemonie.

Jakého stupně politického paroxysmu již nadatá panovačnost rakouských Němců dostoupila, vidno z nejnovějšího prohlášení orgánu německých nacionálů z Čech, liberecké "Deutsche Volkszeitung," ve kterémž se mimo jiné praví:

"My žádáme především ochranu pro svoje národní práva a nedovede-li nám takovéto ochrany zjednati rakouská vláda, najdeme jakožto nejvyvinutější kulturní národ jisté cestu a prostředky, abychom se proti nepřátelským vlivům uhradili. Stojíme na stanovisku svrchovanosti národa a popíráme právo, promluvití do našich záležitostí byt i jenom slovíčko každému, kdo není charakterem a kdo nemá v rukou mandát lidový. Feudální slechtu a klerikály, jakož i strany tétoto přibuzné budeme v každý čas potírati a jistějším zbraněmi a nedůstigne nikdy, aby jejich vládu s vládou měly pro německý lid nějakou závaznou platnost. . . . Vláda má arci otevřenou cestu státního přerátu, nechce-li německému lidu sluchu dopřáti. K tomu hraběti Thunovi již předem gratulujeme. Avšak přes německý národ nebudeme v Rakousku nikdy lze přejíti k dennímu pořádku. Náš radikalis mus přivede již vládu k rozumu a ukáže světu, že jsme přesvědčení v uerné odhodlání obhájeti té rakouské státní myšlenky, kteráž v dalším státoprávním vybudování spolku s Německem spatřuje záruku míru, štěstí a blaha všech zúčastněných národů. Jenom takto může Rakousko velkým a silným zůstatí a svému kulturnímu úkolu zadost učiniti. Německý duch a německé vůdcovství jsou předchozí podmínkou pro zdar tohoto díla. Proto není v našem požadavku, aby nám odevzdáno bylo vůdcovství nad ostatními národy, prážádného sobectví." — Ji-ně německé listy zase ohlašují, že Němci v každém parlamentu, svolaném na jakémkoliv základě, se silnou obstrukcí prováděti budou, aby všeliké jeho jednání nemožným učinili a že vůbec nedopustí, aby se jakýkoli pravidelný konstituční život v Rakousku ustálil, dokud nebude zadost učiněno základním požadavkům německým, t. j. dokud celá státní moc před nimi nečiní kapitulaci.

To jsou arci veliké strašáky, ale kdo naše Němce zná, nemá z nich žádně hrůzy. Věříme rádi, že jsou naši odpůrcové odhodláni pokračovati v dosavadním obstrukčním řádní, protože tímto řádním vždy dosud státní autoritu přiměli k couvání, ale nechtí jen hrabě Thun, odložit dosavadní váhavost, a sáhně na kořen celého sna a zjednat přirozeně větší a poměrně burvyznámý parník štěil se se strany úřadů přístav-

zemím, co jim po přirozeném a historickém právu náleží, čili jinými slovy, ať jen dosavadní stálované a sňuzované politické poměry postaví na základy přirozeně, spravedlivě a zdravě, a uvidízáhy, jak rychle přiroda sama léčivý proces provede a pustému řádní zbudnělých frakcí německých konec učiní. Avšak bude-li se hrozeb těchto vyhýkaných politických komendantů strachovat či nedovede-li si zjednati takové plné moci, aby se jim strachovati nemusi, pohoff se všemi svými plány a projekty, jako pohoffeli jeho předchůdci. Německé strašidlo je nebezpečno pouze tomu, kdo se ho bojí; kdo se ho nebojí, sklátí je, protože je to jenom vycpaný a namalovaný hastróš!

Prolomená blokáda.

Episoda z kubské války.

Sdíljuje R. T. Halliday. Z ang. přel. M. K.

Přístavním úřadům v Jacksonville ve Floridě bylo dobře známo, že parník "Perla antilská", kotvíci v přístavní zátoce, neprovozoval nijaký obchod zákony dovolený. Naopak, byl již po delší dobu v podezření, že tropí cos podezřelého; dokud však nebylo dostatečných důkazů o protizákonném jednání, nebylo lze tak přísně zakročiti, jak by byl chtěl španělský konsul. Úřadům nezbyvalo zatím nic jiného, než aby pozorovaly a vyčkaly.

Činily se různé pokusy, aby se zjistilo něco, co by svědčilo proti "Perle antilské" a k tomu účelu užíváno prostředků dobrých i

loďstvo v celém přístavu dohromady.

Město Jacksonville rozkládá se na ploše 26 mil při ústí řeky St. John na sev. Floridě. Co do smýšlení obyvatelstva jest kubánské; sdílí s většinou amerických států přímofských bratrskou onu náklonnost ke Kubě, jež končívá anexí, jako se stalo v Texasem.

Proto Maratequi v sídci nepřátelské země cítil se v nevýhodě. K obvyklé proceduře Španělů nemohl přikročiti. A třeba vládní orgány Sp. Států zaručily mu všecku potřebnou assistenci k tomu, aby se překazilo vstupování zákona a ač místní úřady dávaly na jeho chvalitebnou bđlost o konsulovú zájmy, nicméně pán tento cítil, že je šizen. Právě na-že nečinnost mu pravila, že kdosi jinde děje se něco důležitého, co on na štěstí nemohl vypátrati. To jej dohánělo k zoufalství.

Nebylo lze nám zakázati odplutí. Zápověď taková neplatila, když loď neměla nedovoleného nákladu. Rovněž tak nebylo však dokázáno, že hodláme odjeti. A přístavní úřadníci neměli valně chuti, aby riskovali možné výlohy, kdyby se byli ujali vyšetřování v tomto případě. Bylo jim obtížně se na to, že nás postavili pod dozor.

Že jsme byli pod dozorem, bylo nade vše pochybu. Celní úřadníci dostavovali se na loď každodenně. S největší zdvořilostí prováděli jsme je po celém prostoru, aniž kdy byli nuceni, aby na vtiskli svou úřední pečeť. Detektivové nás navštěvovali i v noci, opatření plnomocí od španělské správy. Potkávali se s touž španělskou zdvořilostí jako onino;

KAPITÁN PHILIP
z válečného parníku "Texas" unikl před Santiaigem smrti jako zázrakem. Vystoupl totiž z budky kormidelníky právě v okamžiku, když stíleou španělskou loď zasažena byla. Spozději o minutku tožným bylo a jistou smrtí.

španělských, posledních částí. Señor Maratequi, kterýž držel v rukou otěže španělské správy v Jacksonville a okolí, znal parník ten už dávno jakožto jeden z nejodvážnějších filibustřek, které dovážely na Kubu zbraně, stříleivo a jiné zásoby pro povstalce, jimž tehdy velel ještě Maceo. Ale seňor věděl právě tak dobře, že by se žádný vládní křižák nemesl přiblížiti "Perle antilské" za účelem inspekce, když by nesvolil její kapitán a parník tento by byl mimo vlny St. John River. Ať by si už měla náklad jakýkoli: jakmile se octla z dosahu právních zákonů, resp. baterii byla bezpečná, ana plula ohromnou rychlostí a byla řízena řádným kapitánem, jaký kdy jen velel ideální lodi filibustřské.

To vše podněcovalo konsula k tomu, aby spásobil zadržení lodi v přístavu, neboť jen tak bylo jí znemožněno — dle mínění španělských úřadů — aby své rejdy provláděla. Se všech stran jí obklopovali zvědi všeho druhu v různém přestrojení. Byli to vládní špicové za turisty oblečení, i také rybáři, kteří sedíce na nábežích s nohama nad vodou klátíce, na pohled naivně si loď prohlíželi, aby za svou zdánlivou nečinnost přijímali pak od Španělů plat.

Avšak loď tu stála nehybně, skoro prázdna; muštvo patrně sestávalo z kapitána, inženýra, hlídače a mé maličkosti a vypadala tak neškodně jako kterákoliv z ostatních lodí, které tam právě kotvily. Nenakládalo se ničeho. Nijak nebyl porušován zákon ani místní, ani národní, ani mezinárodní. A vzor tomu tento malý a poměrně burvyznámý parník štěil se se strany úřadů přístav-

potkal jeho zřizence a někdy se toho také nedověděl.

Kromě seňora jsou tu snad ještě jiní, kteří nám takové jednání označují jako chladnokrevné vraždění; ale těm, již by tohoto výrazu příliš kvapně byli použili, připomínám pouze tolik: tito tak z. "vrahové" bojovali za svobodu a za své životy a za vše, co člověku jen smí býti drahým. Oni sami nebyli jisti životem v rukou španělských orgánů; špehovali tudíž, kteří si za své povolání obrali zrádčovství, jest lepšího osudu se nenadáli v odměnu, než smrt olovem nebo ocelí, jak to obvykle chodívá. Ale ušli tu alespoň těm mukám, jakých se dostávalo v opákném případě Kubáncům.

Nejsem zastancem usmrcování. Ale za časů, kdy Španělě všude budili hrůzu ukrutnostmi, jež páchali, lidi až k šleňství dohánějíce, byli takoví, již obětováni životy k osvobození vlasti a národa od tyranů, zváni mučedníky. Zbabělý zrádce, jenž dychtě po zlatu, zaprodal své krajany, byl hoden jenom oprátky nebo toho, aby obtížen pytlek písku, který mu přivázali na krk, padl ke dnu řeky.

Byla to má první cesta na "Perle antilské". Býval jsem před tím velitelem malé poběžné lodi. Ale že obchod stále klesal, tenčil se touž měrou zisk a když už nebylo takměř možno vydělávati, dána naše loď prozatím na odpočinek, než se zotavíme z chyby, kterou nám vyvedl starý president Cleveland.

Že pak jako "rezervní" kapitán nepožíval jsem skvělého platu, přijal jsem s radostí místo prvního důstojníka "Perly", již řídil tenkrát kapitán Gomez. "Perla" provozovala výnosnou živnost, známost pod jménem "Cuban Relief Trade".

Tento obchod nebyl mi věcí neznámou a věděl jsem o častých výpravách, jež podnikány z jižních přístavů Unie, by donášely posily a pomoci ostrovanům, zbožlivším se proti Španělům.

Dopadlo to skoro vždycky dobře a odměny za zdatně dodání zásob bývaly přímo lákavé. Ale stávalo se den co den nedašnějším úkolem pro loď, aby se nepřetly kordonem španělských lodí, které střežily pobřeží. Jenom nejrychlejší filibustřky mohly tu obstáti. Můj parník se k takovému dílu nehodil. Kapitán Gomez, rodem Kubáncem, to však s "Perlou" provedl již několikráte. Při poslední výpravě ztratil prvního důstojníka v náhlé srážce se Španěly, pročť mi nabídl uprázdněné místo. A tak jsem se octnul na "Perle antilské", jež byla označena jakožto hodná exemplárního trestu, bude-li dopadena. Nyní ležela v přístavu, zdánlivě vyčkávaje povolení k odjezdu, jež nepřicházelo. Zatím pásla jen po vhodné příležitosti, aby si zjednala povolení za podmínek mnohem výhodnějších, než za takých, jakých jsme mohli s jistě strany se nadíti.

Měli jsme děkovati onomu přepadu při poslední výpravě "Perly" za nápadně sesleň našich španělských strážců. Na štěstí nemohli nám nic určitého dokázati. Ale Maratequi si umínil, že použije všech prostředků, kterými vládl, aby ostřehl tuto nejnebezpečnější ze všech lodí. Pakli byla ale pozorost zvěšena na tomto místě, ubylo jí nezbytně jinde a seňor nepotřeboval mnoho času k tomu, aby uvážil, jaké výhody z toho komusi plynuly.

"Dauntless" odplula se značným nákladem stříleiva a explosivních látek. "Three Friends", která si vydobyla stejné reputace jako "Perla", už plula též ke kubským břehům a jiné lodi oznámeny jako připravené k odjezdu. My ale měly ujednáno, že mimo obvyklý náklad přibereme na loď zvláštní četú důstojníků a dělostřelců. Seňor se o tom dozvěděl a zvýšil svou bđlost. Vládna omezení mi toliko prostředky v městě Kubáncům nakloněném, musil si především zjednati přesných informací, aby nevyčerpal zbytečně své síly hlídáním lodi, která mohla být po případě pouhým vnařidlem. A kdyžby zatím několik jiných výprav šťastně na Kubu došlo a náklad bezpečně složilo tam, mohlo to u španělské vlády zavdati příčinu k domněnce, že její zástupce si nevede v hájení jejich zájmů dosti energicky. Tato myšlenka dohnala konsula k akci.

Jesté jacksonvillecké se přiblížil představitel kubský jakožto

dokumenty a pasy. Takového posla s pověřením od Provisorá Junty sice očekávali, ale při dokumentech, jež tento cizinec předložil, scházely hlavní značky. Pasy a číselce ostatně byly správné a v depeši se žádalo o rychlou dopravu samého doručitele do provincie Pinar del Rio, kde měl odevzdati důležitě další depeše brigádníku Garciovi, velcímu oddílu Kubánců Maceových. Bylo jasno, že listiny jsou falešné a zahájena ihned korespondence s new yorskou Juntou, kterou se to také zjistilo.

Dále vycházelo na jevo, že výprava byla vyražena, ač ne v celém rozsahu. Číselce dostaly se do rukou nepříteli a jistí důstojníci američtí, již se přidali ku spiklencům proti Španělům (Španělsko bylo tehdy ještě v pravidelných přátelských stycích s Uníí) nebyli déle bezpeční v území Sp. Států. Nepochybně by se octla věc v krátkém čase před soudem Sp. Států; déle se zdržeti bylo nebezpečno.

Bylo tedy rozhodnuto, že "Perla" odjede s povolením anebo bez něho, aniž by dbala formalit. Jelikož se dalo souditi, že onomu vyslanci jest pojištěna ochrana, musil jsem si tak počínati, jako bychom se chystali chňapnouti po nastraženém vnařidle. Pohostili jsme posla a uložili mu pak, aby se mnoho v městě neukazoval ani nám na blízkou, tak aby odvrátil podezření. Měl být připraven k odjezdu s námi ve 14 dnech.

Téhož večera plul dolů po řece jakýsi vláčný parníček nevinného vzhledu. Celní křižák, jenž býval na řece, právě odplul do Brunswicku, Ga. kde měl prý dopadnouti "Bernudu", jež tam nakládala zásoby pro Kubu. Když se přiblížil parníček ku "Perle", odepřáli jsme bez hluku lana a obě lodi spjaty pevně hákem. Bez dalších okolků pustili jsme se po řece v plod. Byla temná, neproniknutelná noc.

Parníček pracoval plnou parou a též naše muštvo konalo přípravy k vytopení kotle. Vlastně až dosud jsme byli jisti, protože jsme neměli nedovoleného nákladu, jen že v Jacksonville počala již náplata podohama nepřijemně hřáti. Náš odjezd a vůbec naše pohyby měly se nejdéle býti utajeny, jakmile vyjedeme z třísmílového poběžného okruhu, nemesní nás obviňovati ze žádného rušení zákonů státních, pokud se vyhne- me vlně s "Hvězdami a pestrými pruhy", ale i když bychom i byli mimo dosah amerického práva, byly tu zase španělské křižáky, které neustále sem tam přejížděly. Co do rychlosti se nevyrovnaly "Perle antilské", ale nesetkali se s nimi byle přece jen lepší.

Až do půlnoci pluli jsme ústím řeky, podél jejichž břehů stále svítila světla. Pak teprve jsme přepravili naše cestovatele z parníčku na naši loď. Naši průvodci, rozloučivše se s námi a provázení hlasitými projevy blahopřání, obrátili se nazpět k severu a my na širé moře.

Naše cesta do provincie Pinar del Rio, tehdaž obsazené povstalci, vedla nás podél východních břehů Floridy k archipelagu ostrůvků a výběžků, jež věncí jižní cíp tohoto pobřeží.

V těchto místech jest průliv, který dělí pevninu od Kubu a ostatních Antil, velice nebezpečný právě pro dotčené ty ostrůvky a skaliska. Je to "la bete noire" všem kupeckým a ovocnářským lodím, jež tudy přicházejí z Panamy, známý. Pro nás se nebezpečí ještě zvěšilo, ani jsme se musili vyhýbati dráze, kterou se pravidelně ubíraly parolodě. Ale náš velitel byl zkušený námořník, jenž mnohokrát už tady proplavil svůj náklad a "Perla antilská" znala tuto cestu dobře. Nepochybovali jsme nijak o své naprosté bezpečnosti, když jsem časné z rána vystoupil na palubu a přidružil se k veselé společnosti; právě bylo oznámeno na obzoru přístavní světlo St. Augustinu na ostrově Anastasijském.

Byl už skoro den, kdy hlídač na předním stožáru, zkoumajíc obzor velikým dalekohledem, vypátral v dále stěžeň jakési lodi. Během noci byli jsme minuli světla na Boca Chica a vzdálivše se tak od Key Westu, místa zvláště obávaného, musili jsme se míti na pozor. Ubráli jsme se přes Hoyo Largo mezi Long a Mascumbé Key, a nyní jsme se